

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Külföldi bünszövetségek.

Irtó: Sch. J. csendőr őrmester.

A fővárosi lapokban nap-nap után megjelenik valami hosszabb-rövidebb tudósítás valamely bünszövetség garázdálkodásairól. Rendesen a külföldön játszódnak le az események s így bennünket a dolog nem igen érint. Nálunk ezek a bünszövetségek, szerencsére, csak egy-két elkéseredett és ügyetlen mesterlegény igazán kezdetleges és ügyetlen zsarolási manőverében jelentkeznek, hiszen a magyar «fekete kéz» eddigelé még nem született meg s bizonyos, hogy ha meg is születnék, hát igen rövid életű lesz.

A külföldi bünszövetségek hazája Olaszország. Innen széledtek el a szövetségek tagjai Európa és Amerika nagyobb városaiba s ezidőszerint legtöbb van belőlük Amerikában.

Három ilyen veszedelmes bünszövetség létezéséről tudunk; ezek: a kamorra, a mafia és a «fekete kéz».

Mindhárom bünszövetség tagjainak általánosságban főjelleme az életszűrés, a tétlenséggel párosult vakmerőség, a ravaszság, egymásközi szolidaritás, kitünő és főleg titkos szervezettség és hogy speciális olasz alakulatok. Jellemzi őket még az is, hogy értelmes, sokszor diplomával rendelkező művelt emberek is tagjaivá válnak, a művelt olasz társadalom nem épen épületes öröme.

A kamorra az 1800-as évek elején fejlődött ki teljesen. Kellemetlenkedett ugyan már az 1600-as években is, de akkor még szervezetlen volt s tagjai sem voltak nagy számmal. Bár, úgy mondhatni, ezidőben élte a kamorra eseménykorát, kiirtásáról az akkori olasz közbiztonsági viszonyok közepette gondolni sem lehetett, sőt épp a nép folytonos haboruszkodása segítette fejlődésében odáig, hogy már a múlt században bámulatos, mondhatni katonai pontossággal szervezett hírt s ekképpen kiirthatatlannak bizonyult.

Hogy a kamorranak hol ringott a bölcsője, azt határozottan a kamorristák maguk sem tudják. Nápolyt, Sziciliát s általában Délolaszországot tartják szűkebb hazájának; itt bukkant fel, s innen terjedt tovább annyira, hogy ma egész Olaszországban veszélyeztetni az élet- és vagyonbiztonságot.

A szülőoka, mint a legtöbb bűnnek, ennek is a nyomor, a munkanélküliség, az erkölestelenség, a vallástalanság, a gyermekek elbagyatosága s a műveletlenség. Olyan fogyatkozások ezek, a melyek egyenesen kényszerítik a különben is minden erkölcsös érzés nélküli, minden rosszra hajló, műveletlen embert a jogsértések elkövetésére. Természetesen számuk nemhogy apadna, de folyton szaporodik. Szerencsére a három bünszövetségnek ezen alakulata hazáját, Olaszországot nem hagyta el, bár talán az már szűknek bizonyult.

A kamorra titkosan és egységesen van szervezve, fegyelmezve. Ez lebetővé teszi neki, hogy bajba került tagjait az igazságszolgáltatás keze alól, még a közbiztonság embereivel való erőszakos szembeszállás árán is kimentí. Ha nem sikerül egyik-másik hurokra került kamorristatárs megmentése, vagy az elfogott netán súlyos börtönt kapna, előkerül a kamorrista orgyilkos törő vagy kése s bizony már nem egy büntető bírő, rendőrtisztviselő vagy más közbiztonsági közeg balt meg ilyen módon.

A kamorranak vannak rendes alapszabályai is, melyek felvételtől, jogokról, kötelességekről beszélnek, sőt a tagokkal szembeni büntető intézkedéseket is tartalmaznak. Vannak a saját kebelben alakított fenyítő tanácsai, melyeknek intézkedései meg nem felelhetnek, van külön kamorrista pénztáruk is. Bátran el lehet róluk mondani, hogy ritka fegyelmezett és fegyelmet is tartó társaság.

A kamorristáknak, eltekintve a bűn útján szerzett jövedelmektől még olyan rendes jövedelmük is van, a melyért tulajdonképpen jogsérelmet nem is kell elkövetniök. Kéjnök, bérkocsisok, kofák, bordárok, bárkások stb. ezek amolyan «önkéntes» adófizetők a kamorranak. Természetesen ezért a kamorra részéről hathatósan védelmeztetnek.

Nem egy olasz utcza leányának állandó barátja a kamorrista, ki a leányt útjain elkiséri, vagy bizonyos távolságról szemmel tartja s ha a leány véletlenül bajba jut, ott terem a kamorrista gyilkos törővel vagy késével ellátva s kezdődik a harez életre-halálra.

Nem ritka eset, hogy a kamorristák az utcza leányok segítségével csalják törbe áldozataikat. A leány valami úton-módon (rendesen kőjelgés urugyo alatt), megköze-

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzők minden hangszerről külön küldetik. Magyarországi legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

STOWASSER JÁNOS

osász.ári és királyi udvari szállító a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzők minden hangszerről külön küldetik. Magyarországi legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

liti az áldozatot s találkára hívja. Az áldozat felül a csalátságok s megjelenik a találka helyén, a mely többnyire valamely sötétebb, elbagyatott részében van a városnak. Az áldozat kalandvágyáért majdnem minden ilyen esetben életével fizet meg, mert a találka helyén orvul legvilkolják. Számos esetben állanak bosszút a kamorristák ilyen módon árulók felett. Az áldozatot többnyire feldarabolják s vagy elássák, vagy valamely folyóba dobják s ekképen eltüntetvén az áruló nyomokat, hasztalan keresik a közbiztonsági közegek, az áldozat nyomtalanul eltűnt. A rendőrség ugyan tudja, hogy a keresett áldozat kamorristák keze által pusztult el, de világosságot az esetre alig deríthet.

Ha a kamorra tagjai zsákmányra tesznek szert, az teljes egészében a kamorra pénztárát illeti meg. Ritka pontossággal szoktak a tagok a szerzett zsákmánnyal beszámolni. Ez igazolja legjobban fegyelmeztségüket. A pénztárba befolyt pénzek tekintélyes részét a működő tagok kapják, a kisebb rész a nem működőké, a betegeké és a szabadságvesztéssel sújtott tagok családjáé.

A kamorra tagjává lenni igen nehéz. Két módja van a felvételnek. Vagy kipróbált kamorrista szülők gyermeke az illető, mely esetben minden fenntartás nélkül tagjává válhatik, vagy pedig vakmerőséggel és kegyetlenséggel, de a mellett a legnagyobb ügyességgel s körültekintéssel is, olyan büncselekményt követ el, mely tekintélyes összeget juttat a kamorra pénztárának s e mellett az elkövető testi ügyességét, vakmerőségét, kegyetlenségére és gyilkosságra való elszántságát mindenképen igazolja.

Akár a jó katona, úgy lép elő a jó kamorrista is fokról-fokra. Van kamorrista inas, legény, valóságos kamorrista, kamorrista főnök és kamorrista kapitány. Kapitányuk csak egy van, de hogy az kicsoda, azt csak a valóságos kamorristák és a kamorrista főnökök tudják. Ezeknél alautosabb tagoknak nem szabad tudni, kicsoda a kapitányuk, vagy a hogyan ők nevezik, „il capitano”.

Van még egy fajtája a kamorristáknak, a kamorrista orgazda. Ez büncselekményeikben aktív részt nem vesz, hanem a szerzett zsákmányt pénzzé teszi. Rendszerint elaggott, de a mellett kipróbált és csakis valóságos kamorristákkal végzetetik ezt a munkát.

A kamorra, mielőtt valamely büncselekmény keresztülvételéhez fogna, tagjait előbb kémiszolgálatra küldi ki. Mindenekelőtt a kiszemelt áldozat vagyoni viszonyait állapítják meg pontosan. Ekkor jön a fenyegető levéllel való zsarolás. Ha ez eredményre nem vezet, rövidesen a legnagyobb kegyetlenséggel végrehajtják a gyilkosságot.

Áldozataikat rendszeren vagyonos bonfitársaik sorából szemelik ki. Külföldit ritkán támadnak meg, mert az

illető vagyoni viszonyait nem igen tudják olyan pontosan megállapítani, mint saját honfitársukét.

Jelenleg a kamorristáknak Olaszországban a viterbói esküdttörvénység előtt folyik egy nagy perük. Összesen 43 vádlottja van e pernek, s magát a kamorrista kapitányt is vád alá helyezték. Az esküdtszéki tárgyalás még a múlt év márczius havában kezdődött s azóta még mindig folyamatban van. A per előreláthatólag csak az idén fog befejeződni.

Érdekes ennek a bűnpernek az anyaga.

Egy nápolyi házaspárnak meggyilkolásáról van szó. Mindketten, a férj is, a feleség is, sok ideig biven szolgálták a kamorrát, de utóbb árulást követtek el, mire előbb a nőt, később a férfit gyilkolták meg. Mikor a nőt meggyilkolták, a rendőrség a legnagyobb rendetlenségben találta a lakást, úgy hogy eleinte rablógyilkosságra, majd féltékenységi drámára gondoltak. Keresték a férjet mindenfelé, de nem találták sehol. Egyszer csak híre érkezett, hogy a férjet is meggyilkolták; tetemét a tengerparton találták meg.

Ilyen módon megdől a rablás vagy féltékenység folytán elkövetett gyilkosság lehetőségének alapja is, kutatni kezdtek tehát a házaspár multját. Sikerült megállapítani, hogy a meggyilkolt házaspár kamorrista volt s így a nyomozást ez irányban folytatva kiderült, hogy a gyilkosság a kamorristák bosszuműve volt. Tovább azonban a nyomozás során nem igen jutottak. A gyilkosok kézrekerítése olyan óriási akadályokba ütközött, hogy a rendőrség hivatalosan is kijelentette, miszerint a jelen esetben nem képes több eredményt elérni.

Erre egy olasz csendőrtiszt, Capezzuto, álműködésben 1 1/2 évig a kamorristák társaságában bujdosva, annyi adatot gyűjtött össze, hogy egy szép napon, saját felelőségére, letar óztatta magát a kamorrista kapitányt, s kézre adta a 43 vádlottat is.

Természetesen a rendőrségnek a csendőrtiszt ezen sikere igen kellemetlen volt, s mindenáron a letartóztatottak ártatlanságát akarta kinyomozni, maga a nápolyi nép is, mely szíve mélyén mindig rokonszenvezett a kamorristákkal, szintén a letartóztatottak ártatlanságát haugoztatta, ám rövidesen a csendőrtiszt igazságot bizonyított be, mire megindult a bűnvádi eljárás.

Érdekes, hogy a tárgyalást eleinte a jelenlevő vádlottak fenyegető és rakonezátlan viselkedése miatt bizonytalan időre elnapolták. Az elnök a folytatólagos tárgyalásokon hasonlók incidenseknek elejét veendő, egy nagyobb vasketreczet készíttetett, s ebben helyeztette el a vádlottakat a folytatólagos tárgyalás során. Igaz, hogy még így is sokszor zavarták a tárgyalást, de ez az intézkedés némileg megtörte őket.

Attérek most a második alakulatra, a maffiára.

A maffia tagjai mesterségüket a múlt század 50-es éveiben tanulták a kamorristáktól. Börtönökben ismer-

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmarkesebb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ár 1.20. — Kapható minden gyógyszertárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

kedtek meg, s a közös sors, nyomorúság, a szegénység és erkölcstelenség csakbamar ezeket is szövetségbe hozta.

Nagyon jellemző nevet vettek fel, mert a «*maffia*» olasz szó magyarul körülbelül gonosztettet jelent: *il maffatore*: gonosztevő; *il maffatto*: gonosztett.

Nevük különben az olasz nép előtt igen szimpatikus, mert bizonyos nimbuszra tettek szert akkor, a mikor értelmesebb tagjaik sorából néhányan a 70-es években az olasz állambatalom ellen izgattak. Akkoriban tárgyalták az olasz adóreformokat s mert a maffia tagjai ez ellen nyíltan izgattak, sokan kerültek börtönbe. A nép ezért jóakaróit látván bennük, üldözöttségükért rokonszenvezett velük, pártolta, rejtegette, sőt nem ritkán anyagi támogatásban is részesítette őket. A nép erkölcsi és anyagi támogatása mellett aztán ők is oda fejlődtek, hogy rövidesen minden rendű és rangu társadalmi osztályból kikerült tagjaik lettek.

Olyan egységes és fegyelmezett szervezete a maffiának ninesen, mint a kamorrának. Nyers erőszak nem fegyverük, inkább a csel, fondorlat, ravaszság, ügyesség az ő elemük, de ebben aztán igazán mesteri tökéletességre vitték. Egy intés vagy mozdulat elegendő, hogy a maffia tagjai, ha különben soha sem látták egymást, felismerjék együvértartozásukat.

Elvük az összetartozás és a hatalommal szemben való szigorú ellenállás. A ki ehhez ért, az társai előtt nemcsak rokonszenves, de tekintélyes alak is. A ki nem ért ehhez, az magára bagyva vagy elpusztul, vagy hamarosan az igazságszolgáltatás kezébe jut.

Bármennyire elvetemültek, egy dologban elütnek a kamorristáktól. Amott az erőszak, a kegyetlenség, a bosszu járja, itt a ravaszság, ügyesség. Vér ritkán tapad kezeikhez. Amaz feltétlenül érdek és vérszövetség, emez kizárólag csak érdekszövetség.

Természetes, ha kell és más mód már ninesen bátra, a maffia sem riad vissza a gyilkosságtól, ez azonban csak nagyon ritkán történik meg.

Nekik főcéljuk a zsarolás vagy csalás útján való pénzszerzés. Ha ravaszságuk, ügyességük és leleményességük árán nem jutnak kellő eredményhez, odébb állanak, de gyilkosságra nem vetemednek.

Lehetne őket egyszerűen zsaroló bandának is nevezni, mivel a zsarolás képezi főfoglalkozásukat.

Említésre érdemes szervezetük nincs. Mindenki magának zsarol, csal, a szerzett zsákmányból beszolgáltatni mit sem kell. Egymással szemben ninesenek kötelezettségeik. Vezetőjük nincs. Vezérük egyedül a közös bűn.

Az olasz közhiztonszági viszonyok ujabban javultak, s így a három bünszövetségnek ez az alakulata, szervezetlensége miatt, máris pusztulófélben van. El kell ismerni, hogy a maffia ellen sikerrel tudott megküzdeni a olasz csendőr és rendőr, ez azonban nem tisztán az ő érdemük. Maga a maffia szervezetlensége volt a letörés vagy

hukás egyik főoka, bozzájárult ebhez az, hogy a nép is elfordult tőlük, nem palástolta többé bűneiket, nem védelmezte őket, nem rejtegette őket s így tulajdonképpen ez a maffia kimulásának egyik koporsószege.

Teljesen ugyan még nem pusztultak ki, de számuk nagyon megcsappant s ujabban nagyobb kaliberű büncselekményt már nem is mernek elkövetni.

Attérek most a harmadik szintén veszedelmes alakulatra, a bírheht «fekete kéz» ismertetésére.

A fekete kéz, (olaszul «*mano nera*») tipikus olasz bünszövetség, mely különösen Amerikában kellemetlenné vált nagy sikerrel.

Az ugyanazon állambeli lakosság, ba az új világba kivándorol, hacsak a viszonyok megengedik, odakünn is tömörül; a magyar, a francia, a német, a spanyol, az olasz mind-mind lehetőleg egy helyen tömörülnek. Így keletkeztek Amerika nagyobb városaiban, New-Yorkban, Philadelphiában, Washingtonban az ugynevezett idegen negyedek. Vannak német, japán, spanyol olasz, stb. negyedek. Itt aztán a bazai szokásoknak bódolva élnek. Vannak saját iskoláik, papjaik, ujságaik, stb. Természetes, hogy ha együtt vannak, előtör a régi virtus is.

E tekintetben az olaszok sem kivételek. Hazájukban a munkát nem igen szerették, hogyan szeretnék az új világban a még nehezebb munkát? Munka nélkül azonban Amerikában nem lehet boldogulni, nem marad hát más hátra, mint a bűn útjára lépni.

Igy született meg a magát «fekete kéznek» nevező zsaroló banda.

Fogásuk közismert. A kiszemelt gazdag gyárosnak vagy milliomosnak levelet irnak, hogy meghatározott helyre és időben bizonyos összeget deponáljon, mert különben a megzsarolt személy vagy valamelyik hozzátartozójának megölésével fenyegetőznek.

Nagyritkán pórul járnak, de póruljár rendszerint a megzsarolt vagy megfenyegetett személy is, mert fenyegetésüket ezek is beváltják. Ezért van aztán, hogy igen sokan — eltüket megmentendő — inkább fizetnek s futni hagyják a veszedelmes banda tagjait. Vakmerőségük határtalan. Szembeszállnak a hatalom minden tüyezőjével s majdnem mindig sikerrel. Hiába a amerikai köpztett és ügyes rendőrség mindeu fáradozása, hiába a bíróságok szigorú és példát statuáló ítéllete, a fekete kéz már annyira elterjedt szövetség, hogy Amerika egyelőre nyugodtan lemondhat kiirtásáról, mert egy kiirtott tagja helyébe akár száz új tag is akad.

Legujabb trükkjük a gyermekeklással kapcsolatos zsarolás. Körülbelül három éve a fekete kéz tagjai egy duggazdag amerikai gyárosnak egyetlen gyermekét rabolták el. A gyermeket elhurcolták tanyájukra, kikérdezték származása felől s mikor a gyermektől hallottak alapján az apa vagyoni viszonyait megismerték, levelet irtak a gyárosnak, hogy egyetlen gyermeke kezükben van, s azt csak úgy hajlandók visszaadni, ha — úgy

POLGÁR SÁNDOR
orvos műszer- és kútszer gyárosnál
telepe. Bpest, VII., Erzsébet-körut 150.

legújtanossban beszereshetők összes betegápolási tárgyak, kötszerek, fecskenedők, m. kir. szab. Polgár-féle sérvkötők, gummibaronyák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőség, csak megadandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés beküldése esetén 10% árkedvezmény a Csendőrségi Lapok olvasóinak.

emlékszem — 10.000 dollárt deponál a város melletti erdő egyik közelebről meghatározott fája alá. Az apa azonban, — igen helyesen — nem sietett a pénzzel az erdőbe, hanem a rendőrséghez fordult. A rendőrségen aztán igen leleményes, másrészt azonban elriasztó cselbez folyomódta. Mindenekelőtt az egyik vegyészeti gyárban három darab nagyobb minőségű, igen érzékeny büzbombát készítettetek. Éjnek idején aztán a kitűzött helyen elásták a bombákat, ugyanekkor több markos rendőr és detektív elrejtőzött a közeli sűrűségben. Másnap a kora reggeli órákban csakugyan kijött három alak a megjelölt fához, s látván a frissen felhányt földet, ki akarták kaparni a pénzt. Kaparás közben aztán a három bomba felrobbant s olyan kábító büzt terjesztettek, hogy a három alak közül kettő nyomban elkábult, a harmadiknak azonban sikerült megugrani. Az ebrejtőzött rendőrök természetesen azonnal előtörtek rejtékhelyeikből, s egy jól irányzott lövéssel előbb a menekülő harmadikat leterítették, majd pedig a másik két alak eszméletretérítésébe fogtak. Kitűnt aztán, hogy mindhárman a fekete kéz tagjai s hogy munkanélküli olasz bevándoroltak. Néhány óra múlva előkerült a gyáros gyermeke is. Az amerikai bíróság példát akarván statuálni, egyenként 6—6 évi fegyházra ítélte a három olaszt.

Debát ez csak egy eset! Számtalan esetben a kétségbeesés, a félelem bizony kinyitja az erszényeket s nem egy esetben vagyont jelentő összegek vándorolnak a fekete kéz tagjainak mindig üres zsebeibe.

Nálunk Magyarországon a három ismertett bünszövetségről komoly formában tárgyalni ezidőszerint még nincsen ok, mert minálunk még egyik faja sem bukkant fel igazi formájában.

Akadnak ugyan a múltban s valószínű, hogy a jövőben is akadnak majd, ügyetlen zsarolók, kik a rettenetes fekete kéz alairással, fenyegető levelek útján pénzre akarnak szert tenni, no de ezek olyan ártatlan és sajnálatraméltó, szegény kezdők, hogy rendszerint már 24 óra alatt kézre kerülnek.

Nincsen okunk félni, hogy bármelyik alakja e bünszövetségnek hazánkban fejét felüsse, elvégre elég szigorú eszközök állanak rendelkezésünkre, hogy a nekünk kellemetlen, vagygyanus külföldieket a legrövidebb idő alatt, hazájukba küldjük; a hazai zsarolóktól, már t. i. az ily módon zsarolóktól, nem kell félnünk, ezek ravaszság, ügyesség és leleményesség dolgában jóval hátrább állnak külföldi kollegáinknál.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A földi giliszták.

Az a páratlan észrevevő tehetség, mely Darwin minden tudományos munkájában nyilatkozik, s a legkisebb, mások által észre sem vett részletekben megtalálja a

természet örök törvényeinek változatlan összefüggését, ez az észrevevő és észlelő tehetség még a földi giliszták működésében is egy egész új világot fedezett föl.

Darwin már fiatal éveiben arra a tapasztalatra jött, hogy egyes legelőkn és réteken, melyeknek talaját emberi kéz soha sem bolygatta még, egyes tárgyak, melyek a felületre kerültek, p. o. kisebb-nagyobb ködarabok, hamumaradványok stb. lassanként eltűntek a felületről, s a talaj belseje felé vették útjukat, egyre mélyebben és mélyebben sülyedtek alá. Már akkor azon nézetének adott kifejezést, hogy ez a földi giliszták munkája következtében történik, ily irányban tett is a londoni geológiai társulatnak 1837-ben előterjesztést. Azonban nem igen hallgattak reá. A felfogás oly idegenszerűnek tetszett, hogy az irónak akkor még csekély tekintélye nem tudott híveket szerezni. Darwin azonban nem ijedt vissza. Több mint negyven esztendőn keresztül folytonos figyelemmel kísérte ezen apró lényeknek működését, s kitanulta azok életének ugyszólván minden nevezetesebb mozzanatát.

A földi giliszták, mint Darwin tapasztalta, a talaj termékenyvé való tételére a legnevezetesebb befolyást gyakorolják, s e tekintetben többet tesznek, mint az ember maga. Hosszú csatornákat fúrnak maguknak, a melyekben laknak, s ez által a föld mélyében levő földet fölhozzák a felületre, ellenben a felületet új réteggel borítván be, azt a mélységbe sülyesztik. Voltakép tehát valóságos szántást visznek végbe, megforgatják, „rigulirozzák” a talajt. Mindenki ismeri azokat a kicsiny turásokat, melyeket alkotni szoktak, s melyeket különösen eső után és reggelenként nagyobb számmal lehet látni a fölületen. Ez az ő művük. Ez által porhanyóvá tétetik a talaj, keresztül hatolhat rajta jobban nemcsak a víz, de a levegő is, miáltal rendkívül emelgetik annak termelőképessége. S e munkát a földi giliszták még a legkeményebb talajban is elvégzik, s midőn másként már fúrni képtelenek, megeszik a földet, s a szó szoros értelmében átrágják rajta magukat. Ez által a földrészek azervezetőkön menvén keresztül, még jobban elkészítettnek arra, hogy a vegetációnak tanyául szolgálhassanak. A csatornák hossza, melyeket csinálnak, olykor egészen hat, sőt nyolcz lábnyi mélységre nyúlik le a földszin alá.

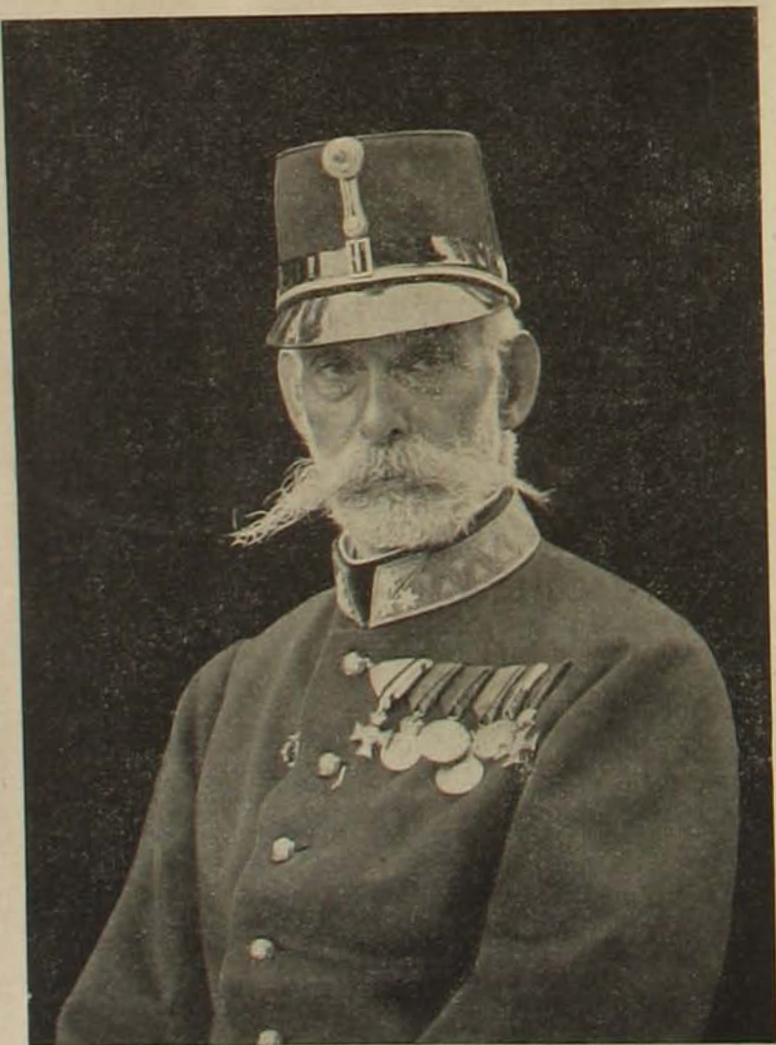
Azonban működésük a talaj javítására más tekintetben is igen nevezetes. Eledelek ugyanis mindenféle növénylevelekből, korbado szervi részekből áll, melyeket nagy mennyiségben visznek be lakásukat képező csatornáikba. A mellett ezen csatornák falait is kibélelik levelekkel, vagy ba találnak közelükben, rongydarabokkal, gyapot- és gyapjuhulladékkal, papírral, stb. Ez által eme szervi részek a föld belsejébe kerülnek, s ott valóságos trágyát képeznek. A földi giliszták tehát meg is szántják a talajt, egyszersmind pedig meg is trágyázzák.

De még csinálják is a talajt, vagy legalább bozzá járulnak ahhoz, hogy új talaj képzőbessék. Tudvalevő, hogy idő folytával a legjobb talaj is kimerül, s hogy a természet e tekintetben az által segít, miszerint az esővíz a fölületet állandóan lemossa, s magával viszi — salak alakjában — a tengerekbe. Helyébe pedig a sziklák szétmálasztása által új talajt képez, melyet ugyan- esak eső s folyóvíz salakja gyanánt a begyekből a síkságokra lehoz. A giliszták, midőn folytonosan porhanyítják a talajt, könnyűvé teszik a víznek munkáját,

BUTOR

kéaspénzért v. részletfizetésre legjutányorab áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Rainer főherczeg és neje, Mária Karolina főherczegnő.

midőn a salakot magával viszi. De elősegítik az oly sziklák málasztását is, melyeknek fölületét vékony talajréteg képezi, s melyen keresztül nehezen batolbatna a víz, ba ők nem porhanyítanak. Sőt egyébként is hozzá járulnak a porbanyításhoz. Egész kis bomok és kőszemcséket nyelnek le, melyekre az emésztésnél szükségük van, s azokat belsejük feloldja, szétbontja.

Azt fogják evvel szemben talán mondani, bogy a működés, melyet ezen kicsi lények létrehoznak, magában véve igen hasznos lehet ugyan, de tekintettel kicsi voltukra, nagyon kisszerű. Ekkora állatok valami nagyot nem csinálhatnak. Tekintetbe kell azonban venni számukat. Egy-egy hold földön átlag vagy barminczezer darab földi giliszta él, de van úgy, bogy számuk száz-ezerre, sőt százharmincezerre emelkedik. És ez már valami. Ekkora számban már képesek valamire. Egy angol kisasszony, kit Darwin kutatásai fölötté érdekelték, összeszedte reggelenként a földet, melyet ezen állatok föltúrtek, s kitünt, bogy annak tömege egy év alatt boldanként fölmegy legalább is száz métermérszára. Más számítások azonban azt mutatták, bogy százötven mázsáról kell beszelnünk legkisebb számításal, de néba két, sőt három annyiról. És ebből kitünik, hogy ennyit maga a föld tulajdonosa, az ember sem tesz ezért a földért, ennyi friss talajjal és trágyával nem látja el, mint ezek az apró lények, melyek rajta élnek, s természetbeni leszorgálás által csakngyan busásan fizetik meg a lakbért.

E mellett Darwin az érdekes állatok egyéb szokásait és sajátosságait is tanulmánya tárgyává tette, s mondatni igen érdekes jelenségekre akadt. Minden életviszonyaikban igen óvatos, sőt némileg okos állatoknak mutatják magokat. Nappal jó mélyen behuzódnak lakaik meneteibe, hol a belőlük táplálkozó madarak nem érhetik el őket. Éjjel azután előmásznak. Először szájukat dugják ki a nyíláson, azután egész testükkel kimásznak, csupán hátulsó részük marad benne a nyílásban. Ily helyzetből körül kutatják csatornájuk nyílását, ha nincs-e közelében valami levél, vagy egráltalában valami táplálékul szolgálható test. E helyzethől, ha valami veszélyeset vesznek észre, villámgyorsan tudnak eltűnni lakuk mélyébe. Olykor azonban egészen is odahagyják csatornájukat, s föl alá mászkálnak éjjel eleség után. S ilyenkor néba egészen máshol fúrják be magukat a földbe, s új lakást csinálnak oly helyen, hol több táplálék ígérkezik.

Őszszel és tavaszszal, mikor a reggelek bűvösek, feltúrják a felületen a földet, s ezen túrás alatt rejtőznek el. A madarak azonban ismervén már ezen sajátosságukat, ilyenkor szoktak vadászni reájok, s felzedik őket a túrások alól. Olykor nagyon is jó fogást csinálnak, midőn ezen állatok — alkalmasint a hideg következtében — egész csomókban bújnak rakásra. A bidegen kívül leginkább a nedvesség az, mit nehezen tudnak elszervenadni. Lakaikat is ez ellen szokták kibélelni, sőt nedves időben a földszinen levő bejárást el is szokták zárnai, levelekből készített dugóval.

Szemeik ezen állatoknak nincsenek, de a világosság iránt mégis fogékonyak, különösen pedig azon végükön, melyen szájuk van. Így ha p. o. éjjel sötétben előbújtak lyukaikból, s hirtelen valamely lámpa által világosság árasztatik, nagy hirtelenséggel megfutamódnak és

elbúvnak. De ha szájjal ellátott végük földben van, testük többi részét meg lehet világítani tetszés szerint, észre sem látszanak venni.

A hangok iránt fogékonytalank. Liehet közelükben kiabálni és lármazni tetszés szerint, mely és magas hangon, nem zavarja őket. De egy dolbanas, mely a földet éri, azonnal visszahúzódsára birja őket. Szagló érzékük, úgy látszik, szintén ki van fejlődve. Fött vagy nyers húsdarabot alakuk közelében azonnal észrevesznek, s ha egyet közülök megégetnek, annak szagától iszonyú nyugtalansággal búvnak el. Az izlés is ki van náluk fejlődve, s ba p. o. vöröshagyma és káposztalevelet találnak egymás mellett, mindig a hagymalevelet eszik meg előbb.

Még némi értelmi tehetségeket sem lehet tőlük eltagadni, mely igen világosan nyilatkozik akkor, midőn valamely falevelet, vagy egyéb tárgyat kell lakásuk szük csatornájába bevonszolni. A faleveleket mindig hegyes végükön fogják meg, mely esetben a bevonszolás sokkal könnyebb. Oly leveleket, minő p. o. a fenyűé, hol kettő van összenöve, a levél száránál fogva vonszolják befelé. Papirdarabkákat pedig megnedvesítenek, s összegöngyölgetnek, ba masként a nyílásba beférni nem akarnak.

Mint ezekből is látjuk, oly állatokkal van a földi gilisztákban dolgunk, melyek minden tekintetben több figyelmet érdemelnek, mint a mennyit az emberiség eddig reájok fordított.

KÉPEINKHEZ.

A legöregebb főhercegről.

Rajner főherceg, tábornaszernagy úr ő Fenségét, a cs. és kir. 59. gyalogezred tulajdonosát illeti ez a jelző, a ki 1827. évi január hó 11-én születvén, a már betöltött 85. évével a Habsburg-ház legidősebb tagja.

A főherceg 1852. évi február 21-én lépett bázasságra néhai Károly főherceg, az asperni győzőnek egyetlen leányával, néhai Albrecht főherceg tábornagy nővérel: Mária Karolina főhercegnővel. A legöregebb főhercegi pár a mult hó 21-én Bécsben ünnepelte meg gyémántlakodalmát, a melyen, a rokon főhercegi családokon kívül, királyunk ő Felsége is résztvett, bogy a főhercegi pár iránt mindenkoron érzett rokoni szeretetét és tiszteletét ez által is méltó módon kifejezésre juttassa.

De ünnepe volt ez a ritkaságszámba menő családi ünnepély az osztrák-magyar monarchiának is, mert a főhercegi aggastyán, tiszteletreméltó egyénisége és rokon-érzulete folytán, az egész birodalom előkelő köreiből általános tiszteletben és szeretetben részesült.

Ez alkalomból közöljük a legöregebb főhercegi pár jól sikerült arcképeit.

***

A szatmármegyei árviz.

A mennyire lélekemelő a fentebb ismertetett családi ünnepély, annyira lesújtó eseményt ábrázolnak további képeink, a melyek a Szatmár megyében a napokban előfordult árvizkatasztrófáról való felvételek.

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig grammofont, eufont, hanglemezt vagy bármily más hangszert, amig

REICH ALADÁR műhanGeezer
készítő

BUDAPEST, VIII/O. NEPSEINHÁZ-UTÓZA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzékét el nem kéri,
amely ingyen lesz küldve. ::

**Grammofon 22 K, eufon 35 K,
hanglemezek 2-40 korona.**

A szatmármegyei árvíz. — A fehérgyarmati járványkórház.

Nem szokatlan előttünk az ilyen esemény, mert hiszen alig van tavasz, a mely árvizkatasztrófával ne sújtaná hazánk egyik vagy másik vidékét. Ezuttal a Szamos, a keleti Magyarország eme kevésbé szabályozott, rakoncátlan folyója lépett ki a medréből s öntötte el a Tiszához már közeleső vidékét. Több községnek okozott rendkívüli károkat ez az árviz, de mindezek között leg-többet károsodott a szatmármegyei Febérgyarmat és Panyola községek lakossága, mely utóbbinak több mint másfélezer főnyi lakossága majdnem teljesen élelem és hajlék nélkül maradt. Ezenfelül temérdek takarmány és háziállat is pusztult el, sőt még emberélet is esett áldozatul. S ha a Szamos torkolatánál összetorlódtott jég hamarosan meg nem indult volna a víz kiöntése után, talán egy se menekült volna meg a víz által teljesen elöntött községnek a magasabban fekvő templom környékére szorult lakossága közül.

Igy azonban a víz visszahúzódása és a rögtöni segítségnyújtás mellett, mely utóbbiban bajtársaink egyrésze is dicséretes közreműködést fejtett ki, megmenekültek a végpusztulással fenyegető veszedelemből és a megye lakosságának áldozatkészsége folytán mindjárt anyagi segítségben is részesültek és élelemmel is elláttattak.

HIREK.

Adomány. A győri helyőrség és csendőrség altisztikara, a február 14-én bangversenyenyl egybekötött rendezett táncmulatság tiszta jövedelméből, a győri szárnyparancsnokság útján, 50 koronát adományozott a létesítendő csendőrségi internátus javára. Ezen újabb adománnyal az alap vagyona 26,301 K 07 fillérre emelkedett.

Alapító oklevél módosítása. Lapunk folyó évi 5. számának hírei között jeleztük volt a bonvédelmi miniszter urnak a Panajott Sándor-fele alapítvány alapító oklevele néhány pontjának módosítására irányult szándékát. E birünkkel kapcsolatosan, mai számunk hivatalos részében szószertint közöljük a módosítást tartalmazó, most megjelent 108,544/24. 1911. számú honvédelmi miniszteri körrendeletet.

Gyászhir. Kovács Sándor járásörmester, biai örs- és járásparancsnok, február hó 21-én Bián meghalt. A váratlanul elhunyt járásörmester hült teteme február 23-án délután helyzetetett a biai temetőben, bajtársai részvétele mellett örök nyugalomra. Nyugodjék békében!

Egy őrsvezető meglövetése. Némédi Bálint pusztavacsi őrsbeli ez. őrsvezető, fogolykísérési szolgálatból bevonulóban, február 18-án este hét és nyolce óra között, a pusztavacsi határban, két ismeretlen óránnal találkozott, kik előle megfutamodtak. Némédi őrsvezető a megfutamodottak személyazonosságának megállapíthatása céljából utánuk iramodott, miközben a menekülők egyike hirtelen megfordulva, a közelébe ért őrsvezetőt forgópisztolyal jobb vállon lötte. A lövés következtében kulesontronesolást szenvedett őrsvezető a merénylő további üldözésére képtelenné válván, utolbi társával együtt elmenekült. A súlyos sérülést szenvedett Némédi őrsvezető a budapesti bonvédelmi helyőrségi kórházba szállítottatt. Merénylője ellen pedig széleskörű nyomozás indított.

Ellenszegülés. Lapu Antal cséffai őrsbeli csendőr ez. őrsvezető, február 16-án Nagyszalontán vásárügyeleti szolgálat teljesítése alkalmával, Voszse József baromposztai lakossal szemben, ki ellenszegülés közben a ez. őrsvezető köpenyét megragadta és annak jelszipsinorját letépte, annak könnyű sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hazafiság és tolvajlás. Az odesszai titkos rendőrség a napokban egy fiatalembert figyelt, a ki egész napját egy hölgy társaságában különböző kávéházakban töltötte. A fiatalember csak úgy, mint a hölgy, a legdivatosabb ruhákban jártak-keltek és két kézzel szórták mindenfelé a pénzt. A rendőrség egyre több figyelmet szentelt a gyanus párnak, minden lépésüket megfigyelték és a vége az lett, hogy a fiatalembert, a kinek Dubin Adolf a neve, elfogta. A házkutatás alkalmával nagy mennyiségű értéktárgyakat, sok aranyeműt, briliáns ékszereket találtak a lakásán. A kiballgatás során az ifjú beismerte, hogy ő utazó-zsebtolvaj, de hozzátette, hogy a „mesterséget” csak külföldön üzi és csak azért jött Oroszországba a feleségével, hogy nagy munkája után kipihenje kissé magát és üdüljenek. Ugyanakkor többször hangsúlyozta azt is, hogy Oroszországban még soha senkit meg nem lopott. Meg is magyarázta mindjárt, hogy mért nem üzi orosz földön is a mesterségét. Nem fizeti ki magát, Oroszországban lopni, — mondta a rendőrtisztviselőnek, — mert egyrészt az oroszok csak kevés pénzt hordanak maguknál, másrészt, az orosz törvények nagyon szigorúan sújtják a lopást. Az orosz rendőrség megállapította, hogy Dubin külföldön számos lopást követett el és nagy vagyona van. Fia egy francia nevelőintézetben nevelkedik arisztokrata sarjak között. Odesszában Dubin havonta ezer rubelt költött el. Hir szerint a tolvajpár legutóbb Monte-Carloban követett el nagy lopást, a hol egy amerikai milliomosnak több százezer frankkal megterhelt pénztárcáját lopták el.

Üveg-meteor. A csehországi üvegyarabokból mindenféle csiszolt tárgy körül forgalomba olyan üvegből, a melyik a világűrűből ered. A vas, nikkal és kőmeteorokon kívül ugyanis üveg-meteorok is vannak, a melyeknek a keletkezése sokáig rejtély volt a tudósok előtt. A föld sok helyén ugyanis üveghez hasonló köveket találtak, melyeket hol tüzbányókból kidobott köveknek, bol pedig rég elpusztult üvegbuták salakjának tartottak. Süss, a híres német tudós most konstatálja, hogy ezek a rejtélyes üveghez hasonló kövek meteoritok, melyek a többi meteoritoktól lényegesen különböznek. Ezeket az üvegmeteoritokat főleg a Moldva egyes vidékein, Budweistől délre, továbbá Morvaországban, azonfelül pedig a Sunda-szigetcsoportban levő Billiton-szigeteken és az ausztráliai szárazföld déli részén lehet találni és azokat a három hely után moldavite, billitanite, vagy ausztralitenek nevezik. Vulkanikus eredetűek ezek az üvegdarabok nem lehetnek, mert a legközelebbi vulkántól 150 kilométernyire találtattak, azt pedig, hogy emberi tevékenységnek a termékei volnanak, a vegyi vizsgálat czáfolta meg. Ezenfelül pedig tertár és diluvialis rétegekben és pedig olyan területeken találhatók, melyo-

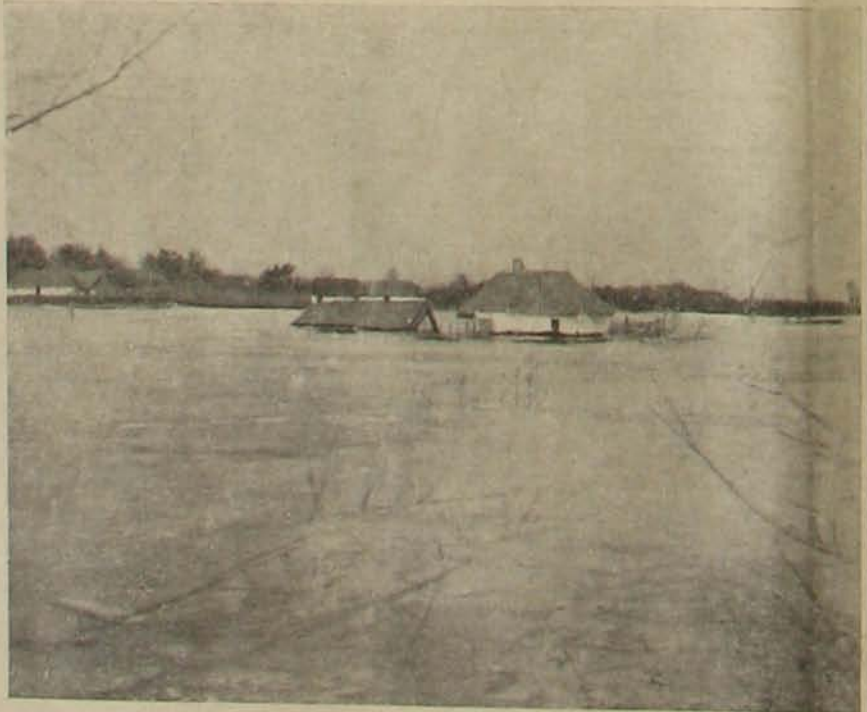
Csodacseppek és Csodakenet ismertetése:

Berkoma gyomorceppek név alatt törvényesen van, igen keresett készítmény, aronilag ajánlva rossz emésztés, elrontott gyomor, étvágyhiány és gyomorgöresöknél, gyomorgégés, émelygés, fájás, szédülés, ájulás, szivdobogás, hideglelés és köhögésnél kiváló sikerral. Kis üveg ára 40 f., nagy üveg 80 f.

Egyedül kapható: NAGY BELA reménység gyógyszerháza, HAJDUSZOBOSZLO.

CSODAKENET hatása más, mint a csodacseppe. Ez azonban külsőleg használható: rheuma, köszvény, csusz, csontsérülés, derékfájás, szaggatás, nyílalás, oldalszurás. Mindig kéznél legyen fogfájásnál, egy-kecseppváltásra leve azonnal megszünteti a fájdalmat. Kis üveg 40 fill., nagy üveg 80 fill.

Arzjogyzék ingyen.

A szatmármegyei árvíz. — 1. Menekülő utasok Fehérgyarmatról. 2, 3. Fehérgyarmat víz alatt. 4. Panyolai ház.

ket civilizált népek csak később népesítettek be. A mol-davitek nagy üvegtömegeknek a töredékei és felületük nagyon sajátságos, kisebb-nagyobb bevágásokkal és göd-rökkel, melyek bizonyos jellegzetes alakokkal bírnak, sok-szor csillagalakúak és keletkezésüket nem légköri be-folyással, hanem a levegőn át való gyors repüléssel lehet megmagyarázni. Az ausztráliek tiszta, átlátszó, szép zöld vagy barna színű üvegek és nagyon karak-terisztikus alakúak. Egyoldalón benyomott golyó vagy cseppalakúak, a mivel elárulják, hogy folyékony, de nem összeállott állapotban estek a föld légreégein át a föld felületére.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdé-sekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél-fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küld-jenek.

13. Ha a címér a felvilágosítás daczára sem változtatott meg, többé nem tudatlanságról, hanem csak szándékosságról lehet szó. Feljelentéssel kell élni.

Hegyvidéki. Várnay és fia ezégnél, Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 9.

Tervezett. A beérkezett vélemények feldolgozás alatt állanak. Kiadási időpont bizonytalan; ez évben semmi esetre sem.

Sch. Ádám nyug. csendőr. Budapest, Herkulesfürdő, Pöstyén, Tréncsén-Teplitz, Balatonfüred, Buziás, Lipik, Tát-raháza.

Czap. A hadmentességi díjról szóló 1880. évi XXVII. tezikk ezt mondja: a hadmentességi díjat kötelesek fizetni: 3. azok, kik katonai szolgálati idejük eltöltése előtt, oly testi fogyatkozás miatt bocsáttatnak el, mely az illetőt nem tette keresetképte-lenné s kinek a testi fogyatkozása nem a katonai szolgálat tel-jesítésének következménye.

70. Olvassa el lapunk 1908. évfolyamának 23., 29. és 52. számaiban adott hasontárgyu üzenetünket.

100. Közvetlenül átléphet. Személyesen kell jelentkezni. Olvassa el f. évi 7. számú lapunkban V. A.-nak adott üzenetünket. S. 000. Fenti üzenet ennek is szól.

Kéteikedő. Az igazolás díjtalan.

05. Jelentsék az esetet az előljáró szakasziparancsnokságnak.

T. J. Nyugdíjának két évi összegét megkaphatja végkielégítés ezimén.

33. Az őrsparancsnok tartozik beszerezni az irodai átalányból. Tudnivaló. 1. A közigazgatásági hatóság illetékes, annak

kell bejelenteni s az majd intézkedik a viz megvizsgálása tár-gyában is. 2. A szolgabírói hivatalhoz.

Retunda. Ha beigazoltatt, hogy tényleg szolgálatban sérült meg, zsoldját megkapja. A klinikára felveszik.

Öreg esendőr. Eltalálta; terve csakugyan nem életképes.

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Verstalány.

Hires nemzet, jól ismered,
Szereted is nagyon,
Vedd el az első betűjét:
A vadkarnak vagyton.

Koczkarejtvény.

sz	e	e	e	e	Olyan, mint a kocsi
é	é	k	k	Fünnév	
k	k	r	Káposzta		
r	l	Szépít			
l	Mássalhangzó				

Megfejtési határidő: 1912 február 12-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Szanatorium-sorsajegy lesz kiosorolva.

Lapunk folyó évi 53. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: «Sok ember csak a szemével lát, mivel szíve nincs». — Számtalány: «Ha többször megy Verstalány: «Önkény—Örkény».

Helyesen megfejtette: Atyánszki József csendőr Karánsebes.

A kiosorolt Erzsébet királyné szanatorium-sorsajegy Atyánszky J. csendőrnek Karánsebesre elküldöttük.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, bosznial csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részlet-fizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Közigazgatási döntvények.

A kertésznek az a ténykedése, hogy dísznövényeket termel és szállít, foglalkozásához tartozó tevékenységet képez s az a körülmény, hogy ezt nagyobb mértékben is űzi, még mellékiparágnak nem tekinthető.

(A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1911 augusztus hó 31-én 57,604/VI. A. sz. a.)

Sertések eladása, vagy levágásának a törzskönyvvezetőkhöz való bejelentésének elmulasztása kihágást nem képez.

(A m. kir. belügyminiszter 1910. évi 6312. sz. határozata.)

Vadászati kihágási ügyhen csak az 1879. évi XXXI. t.-cz. 41. §-ában körülírt feltételekkel bíró és esküt tett erdőtisztek, erdőőrök és vadőrök vallomása fogadható el feltétlen bizonyítéknak.

(A m. kir. belügyminiszter 1910. évi 5207. sz. határozata.)

Körrendelet.

108,544/24. 1911. sz. A «Rokkant m. kir. csendőrlegénységi egyének s azok családtagjainak segélyezésére létesített «Panajott Sándor-féle alapítvány»-ra vonatkozó alapító oklevélhez általam kibocsátott akálbi póthatározatot ezennel közzéteszem.

Én Hazai Samu altábornagy, Ő császári és apostoli királyi Felsőháznak való belső titkos tanácsosa stb. mint ezidőszerinti magyar királyi honvédelmi miniszter, ezennel örök emlékezetül adom tudtára mindazoknak, a kiket illet, hogy miután «A m. kir. csendőrség zsebkönyvének szerkesztőbizottsága» előttem azon óhajának adott kifejezést, hogy általa az 1907. évben «Rokkant magyar királyi csendőrlegénységi egyének s azok családtagjainak segélyezésére létesített Panajott Sándor-féle alapítvány» kamatainak az élvezetében ezennel részesíthetők legyenek az oly nyugdíjas csendőrlegénységi egyének is, a kik szolgálatképtelenségüket okozott ama betegségüket, mely miatt felülvizsgáltattak, nem kizárólag szolgálat teljesítéséből kifelé szereztek, valamint ne csak a nyugdíjas, hanem a tényleges állományban elhalt csendőrlegénységi egyéneknek nyomorban színlődő családtagjai is, onnélfogva a fentebb megnevezett zsebkönyv-szerkesztőbizottság ezen óhajának helyet adva, az 1907. évi február hó 1-én hivatalbeli elődöm által kibocsátott vonatkozó alapító oklevél III-ik pontjának a) és b) betűi alatt foglaltakat hatályon kívül helyezem s az alapító oklevelet a következő póthatározattal látom el, illetőleg a) és b) betűk alatt, a következő új rendelkezésekkel egészitem ki:

a) oly rokkant nyugdíjas m. kir. csendőrségi legénységi egyének, kik önbibájukon kívül bármi oknál fogva mint keresetre képtelenek, gyógyításra szorulnak, ha évi nyugdíjuk összege kisebb a legutóbb élvezett zsoldjuknál — és pedig ezek közül első sorban olyanok, kik keresetképtelenné szolgálat közben váltak vagy a kik annyira tehetetlenek, hogy mások ápolása, vagy segélyezése nélkül el nem lehetnek, — továbbá

b) a tényleges állományban elhalt csendőrlegénységi egyének, valamint az a) alatt említett igényjogosultak elhalálása után, azok nyomorban színlődő családtagjai (özvegyek és árvák) — és végül harmadsorban».

Minek hitelül ezen póthatározat öt eredeti példányban kiállítatván, annak egy példánya a m. kir. honvédelmi minisztériumban, egy a m. kir. belügyminisztériumban, egy a közalapítványi kir. ügyigazgatóságnál, egy a csendőrségi felügyelőnél, egy pedig a m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokságnál helyzetetett el megőrzés végett.

Budapest, 1912. évi február hó 10. én.

Hazai Samu s. k. honvédelmi miniszter.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Órfi Illés járásörmester és Fazekas János I. cz. őrmester, mindketten a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában, az 1911. évi augusztus 6-ára virradó éjjel a borsodnagyei Edelényben, Czeisler Henrik és családja sérelmére elkövetett háromszoros rablógyilkosság tettesének igen leleményesen bevezetett és nagy körültekintéssel folytatott nyomozás után történt kiderítése, elfogása és az ítélet alapját képezett bűnjel biztosításáért.

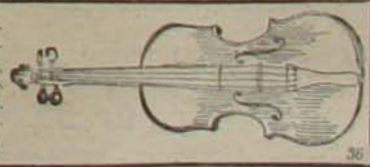
Kovács Sándor III. számú csendőrkerületbeli járásörmester, négy vármegye közbiztonságát veszélyeztetett bünszövegeteknek, 266 órán át tartott szakadatlan és észszerűen vezetett nyomozás után történt leleplezése és elfogásáért.

Takács Sándor III. számú csendőrkerületbeli ez. őrsvezető, egy tolvajszövegetet tagjainak, kik több vármegye területén garázdálkodva, 16 községben veszélyeztették a közbiztonságot, 396 órán át tartott igen fáradságos és nagy körültekintéssel vezetett nyomozás után történt kiderítése, elfogása és a bűnjelek biztosításáért.

Jurin István III. számú csendőrkerületbeli ez. őrmester, az 1911. év október havában Monostorszegen fellépett ázsiai kolera széthurcolásának meggátlása és a járvány elfojtása körül 31 napon át nagy odaadással és önfeláldozással kifejtett eredményes tevékenységéért.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb előesetű árjegyet át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjaztatni. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék körendő.

A m. kir. VII. sz. esendőrkerületi parancsnokság által:

Szász Dávid őrsvezető ez. őrmester, mert a hunyadmegyei Sztanizsa aranybányában 1911 november 15-én elkövetett 2000 korona, továbbá, az ugyanazon bányában 1911 december 4-én elkövetett 200 korona kárértékű aranyérczlopás tetteseit kitartó nyomozás után kiderítette s ezáltal ezen bányánál ügyszólván napivenden levő aranyérczlopásoknak gátat vetett.

Szabó Tamás csendőr ez. őr vezető, a Felsőkomána községben 1911. évi november hó 8-án uralgott tűzvész alkalmával a tűz oltása és a vagyonmentés körül kifejtett odaadó és buzgó tevékenységeért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VII. sz. esendőrkerületi parancsnokság által:

Tornai Ferencz próbaesendőr, mert a hunyadmegyei Sztanizsa-bányában 1911. évi november 15-én elkövetett 2000 korona, továbbá, az ugyanazon bányában 1911. évi december hó 4-én elkövetett 200 korona kárértékű aranyérczlopás tettesének kiderítése alkalmával járőrvezetőjét buzgalommal támogatta.

Jakab András próbaesendőr, mert a Felsőkomána községben 1911. évi november hó 8-án uralgott tűzvész alkalmával a tűz eloltása és a vagyonmentés körül járőrvezetőjét hathatósan támogatva odaadó és buzgó tevékenységet fejtett ki.

Előléptettek.

Az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1912 február 16-ával:

a m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:

Kárpáti Mihály, Szentandrás Lajos és Tóth K. Lajos esendőrök; továbbá

ugyanazon nappal:

a m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Bodokán Simon, Mátis Pál, Póczos József, György

Kosztik Pál, Hajnal Kálmán, Lidák Ferencz, Biszkup András, Kovács István III., Blegye János, Muntján Simon, Gyene Benjamin, Szőke József, Faragó József és Campián Vazul esendőrök, végül

ugyanazon nappal:

a m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Tóth Sándor IV. és Magyar István esendőrök, *csendőr ez. őrsvezetőkké.*

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Szabó Gergely, Polgár Mihály, Dupka András, Domsa Mihály, Radánovics István, Horváth Péter II., Csorba Flórián, Muresán Gábor, Bálintony Péter, Mikbel János, Maár Dezső, Fekete István, Tamás Gergely, Laki Pál, Varga József, Sárga János, Szemenyuk Elek, Nagy József IV. és Ács István esendőrök.

Névváltoztatás:

A m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Klein Károly ez. őrsvezető, a m. kir. belügymini zter urnak 1912. évi 13,450/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Kutasi»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú esendőrkerület állományában:

Ferencz Mátyás ez. őrmester, Deák Ilonával, 1912 december 2-án, Szépvízen

A m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:

Kuluncsich Jakab ez. őrmester, Pihajlich Juliánával, 1912 február 3-án, Pancsován.

A m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Kós György csendőr ez. őrsvezető, Horbász Ilonával, 1912 január 6-án, Németmokrán.

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárából 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% áron edm. részesülnek. Arjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár- és vartógép nagyraktár

36

SZEGED.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Kiadásunkban megjelent és raktárunkon kapható Argay Ferencz
főhadnagy úr által szerkesztett szépírási mintalapok ára 1.80 K.